

ПРО НЕОБХІДНІ ЗМІНИ У ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ МОЛОДІ ЧЕРЕЗ РОСІЙСЬКУ ЗБРОЙНУ АГРЕСІЮ (2014-2022)

Свинаренко Н.О.

кандидат історичних наук, доцент

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

м.Харків, Україна

***Анотація:** Недавні трагічні події російсько-української війни 2014-2022 рр. змушують педагогів різних рівнів підкорегувати зміст, методи та форми ведення патріотичної роботи. Сучасним педагогам варто проводити роботу з патріотичного виховання з найменшими школярами - презентувати красу та милозвучність нашої української мови, нашої красивої, великої за розмірами країни, нашої складної історії становлення державності. Школярам середніх та молодших класів на виховних заходах слід доводити, що Росія – це є втілення зла, тотальної брехні, відсталості. Старшокласникам та студентам коледжів слід більше акцентувати увагу на військових подвигах наших співвітчизників – воїнів збройних сил України, котрі захищають нашу землю від ворогів. Боротьба зі зросійщенням має бути послідовною, тривалою, ретельно проведеною, з міцною державною підтримкою - особливо у регіонах із поліетнічним населенням.*

***Ключові слова:** російська військова агресія 2014-2022, національна свідомість, патріотичне виховання, зросійщенням, шкільні виховні заходи.*

***Abstract:** The recent tragic events of the Russian-Ukrainian war of 2014-2022 force teachers of various levels to adjust the content, methods and forms of conducting patriotic work. Modern teachers should carry out work on patriotic education with the smallest schoolchildren - to present the beauty and melodiousness of our Ukrainian language, our beautiful, large country, our complex history of the formation of statehood. Middle and junior high school*

students should be shown at educational events that Russia is the embodiment of evil, total lies, and backwardness. High school students and college students should pay more attention to the military feats of our compatriots - soldiers of the armed forces of Ukraine, who protect our land from enemies. The fight against convergence must be consistent, long-term, carefully conducted, with strong state support - especially in regions with a multi-ethnic population.

Keywords: Russian military aggression 2014-2022, national consciousness, patriotic education, reunification, school educational measures.

В сучасних умовах зі зросійщенням, незважаючи на бойові дії на Україні, потрібно боротися на освітньому, культурному та інформаційному фронтах. Найстрашніше, що могло статися внаслідок русифікації – війна - вже сталася. І тепер ми мусимо перемогти ворога, переосмислити попередні помилки і жити далі, будуючи правильну державну політику, а ця робота починається з виховання дітей та підлітків. *Метою* даної роботи є висвітлення необхідних змін у патріотичному вихованні молоді через російську збройну агресію (2014-2022).

Як відомо, національна свідомість – це сукупність соціальних, економічних, політичних, моральних, етичних, філософських, релігійних поглядів, норм поведінки, звичаїв і традицій, ціннісних орієнтацій та ідеалів, у яких виявляються особливості життєдіяльності націй та етносів; а справжній патріот повинен мати активну життєву позицію, своїми справами та способом життя сприяти якісним змінам ситуації у країні на краще – саме для такої свідомості особистості має бути успішно реалізована цілісна система патріотичного виховання [1, С.4]. Довгий час педагоги нашої держави плануючи для вихованців різного віку заходи патріотичного виховання готували конкурси на кращого читця творів найвідоміших наших літераторів, огляди кращих зразків та виконавців національного танцю та національної пісні, різноманітні екскурсії до музеїв. Вивчення творчості наших поетів, митців, які жили у різні історичні епохи, творили, є одним із

актуальних завдань сучасних педагогів. Зараз обсяг та основний зміст цієї праці має бути збільшений у рази. Ефективно підібрані вірші та проза відомих місцевих літераторів, екскурсії до садиб місцевих музикантів, художників, котрі працюють зараз або ж десятки років тому, напевне що знайдуть у серцях юних українців зацікавлення та гордість за талановитих людей свого краю.

Та час вносить свої корективи. З чого варто зараз починати планувати роботу з патріотичного виховання сучасним педагогам? З усвідомлення краси нашої рідної української мови, незалежно від того, у якому регіоні України живе дитина, необхідності її вчити та постійно удосконалювати. Також школярам середніх та молодших класів слід на ретельно підібраних педагогами прикладах відео– та фотоматеріалів, мультиплікаційних фільмів доводити, що Російська Федерація на сучасній політичній арені виступає втіленням зла, відсталості, тотальної брехні, ворожості до всього прогресивного.

Результатом вікової політики зросійщення нашого народу є толерантність частини літніх громадян нашої України до російськомовних громадян, росіян, двомовності, російської культури взагалі. Це є значна проблема, з якою потрібно боротися роками. Ще Борис Грінченко, відомий літератор, писав: «Яка мова, такі й думки наші будуть: московська мова - московські думки...». Як відомо, Путін увів свої війська у 2014 р. у Донецьку та Луганську області, у Крим; у 2022 році – у східні та частину північних областей нашої країни саме під гаслом захисту російськомовних громадян України, котрі потерпають від діючої нашої влади [2, С.646]. Зрозуміло, що погляди деяких літніх громадян України навряд чи можна відкорегувати, та і чи варто на це витратити час? Та ці літні громадяни мають дітей, онуків – і саме тут перед освітянами відкривається великий фронт роботи.

Боротьба з русифікацією на сучасному етапі принесе необхідний результат за умов, коли спочатку пройде процедура переіменування вулиць, населених пунктів, громадських місць, парків і т.і. в усіх населених пунктах

України – щоб від російських та радянських назв не лишилося жодного сліду, хоча це не є темою даного дослідження. Адже це суперечить здоровому глузду патріотичного виховання і без цього воно не буде дієвим.

З толерантністю до всього російського треба рішуче боротися. Закиди про те, що всі ж російську мову розуміють на сучасному етапі вже не є життєдіяльними – бо через росіян щодня гинуть наші співвітчизники – і на фронті, і у тилу. Російська мова це є ворожа мова – і жодних апеляцій. Занадто дорогу ціну ми платимо за нашу багаторічну толерантність, котру плекали в українців з покоління у покоління.

Історії військовослужбовців збройних сил України, котрі за подвиги на фронті були нагороджені найвищими державними нагородами - мають транслюватися не по півхвилини на початку політичних новин, а ефірного часу на це має виділятися значно більше. На місцевому рівні, починаючи з шкіл, потрібно знати всіх поіменно, хто служив раніше та служить зараз у лавах збройних сил України в ході українсько-російської війни. І на подібні урочисті та жалобні заходи варто запрошувати не тільки учнів, учителів та батьків. Значущості цьому додадуть і факти відвідин шкіл представниками місцевої влади. Глави та провідні спеціалісти райдержадміністрацій, районних рад мають бути у школах 1 вересня і розповідати дітям про її випускників, що мужньо захищають нашу землю від ворога. Саме на цьому слід виховувати патріотизм. На кожному такому заході мають, навіть у маленьких сільських школах, по можливості, бути запрошені професійні журналісти. Це буде дієвіше, значущіше і зрозуміліше для наших старшокласників, котрі мають зростати патріотами нашої України і за потреби бути готовими боронити свою вітчизну зі зброєю у руках. Згадувати ж героїв тільки у скорботні дні, віддавати шану їх подвигу є дуже недостатньо для ефективного патріотичного виховання наших майбутніх захисників. Готуючи виховні заходи зі старшокласниками або учнями коледжів викладачі можуть зазначати, що переважна більшість цивілізованих країн світу нам допомагає - і зброєю, і коштами, за необхідності надає

тимчасовий прихисток українським біженцям. Про ігнорування Росії на міжнародній арені - на спортивних змаганнях, творчих та інших конкурсах, економічні санкції - свідчить про міжнародну ізоляцію Росії і це є для нас дуже добре. Подібної інформації має бути більше, на прикладах різних країн, вона має подаватися регулярно.

Таким чином, у зв'язку з повномасштабною російською збройною агресією освітяни мусять більше часу та уваги приділяти патріотичному вихованню, яке останнім часом займає пріоритетне становище у виховному процесі. Та тільки за міцної державної підтримки освітяни зможуть виховати достойних захисників нашої України.

Список використаних джерел

1. Виховання національно-патріотичних цінностей – пріоритетне завдання виховної системи ПТНЗ. Методичні рекомендації. Під ред. Керницької Т.В. Дніпропетровськ, 2015. С.4. [https://4vprp.org.ua > vikh_patriot_tsin](https://4vprp.org.ua/vikh_patriot_tsin)
2. Свиначенко Н.О. Втілення російських державних доктрин у освіті на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей (2014 – 2022) // The Russian-Ukrainian war (2014 – 2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects : Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. С. 646-653.